

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽVALGYBOS KONTROLIERIŲ ĮSTATYMO NR. XIV-868 2, 3, 4, 5, 11, 12, 19, 25 IR 26
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2025 m. d. Nr.

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Žvalgybos kontrolieriaus stebėseną – žvalgybos kontrolierių sistemingai atliekamas nuolatinis žvalgybos institucijų veiklos ir žvalgybos pareigūnų sprendimų stebėjimas ir jų teisėtumo, pagrįstumo ir proporcingumo bei atitikties žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimams vertinimas, apimantis informacijos, duomenų ir dokumentų analizę.“

2. Buvusias 7 ir 8 dalis laikyti atitinkamai 8 ir 9 dalimis.

3. Pakeisti 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. 8. Žvalgybos kontrolieriaus tyrimas – žvalgybos kontrolieriaus atliekama procedūra, apimanti žvalgybos institucijų ir (ar) žvalgybos pareigūnų veiklos teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo**, piktnaudžiavimo jiems suteiktais įgaliojimais, galimo asmens duomenų, tvarkomų nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, tvarkymo reikalavimų pažeidimo arba kitokio galimo žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimų pažeidimo viešojo administravimo srityje vertinimą, sprendimų priėmimą ir rekomendacijų teikimą.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žvalgybos kontrolieriaus veiklos tikslas – atlikti nepriklausomą žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo** priežiūrą ir atitikties žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimams vertinimą.“

2. Pakeisti 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) atlikti asmens duomenų, tvarkomų žvalgybos institucijos nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, tvarkymo teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo** kontrolę;“

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) savalaikiškumo. Žvalgybos kontrolierius kiek įmanoma greičiau atlieka tyrimus dėl žvalgybos institucijų vykdomos veiklos teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo** bei galimų pažeidimų;“

4 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Žvalgybos kontrolierius

Žvalgybos kontrolierius – Seimo skiriamas valstybės pareigūnas, atliekantis žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo** priežiūrą ir atitikties žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimams vertinimą.“

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) atlieka nuolatinę žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo, **pagrįstumo ir proporcingumo** priežiūrą, susijusią su žvalgybos institucijų, žvalgybos pareigūnų veiksmais, jų priimamais sprendimais;“

2. Pakeisti 11 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) vertina žvalgybinės informacijos rinkimo ir žvalgybos metodų taikymo bei kitos žvalgybos institucijų ir (ar) žvalgybos pareigūnų veiklos teisėtumą, **pagrįstumą ir proporcingumą**, piktnaudžiavimą jiems suteiktais įgaliojimais, biurokratizmą, galimo žmogaus teisių ir laisvių ar teisėtų interesų arba galimo asmens duomenų, tvarkomų nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, tvarkymo reikalavimų ar kitokius galimus žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje pažeidimus;“

3. Pakeisti 11 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) tikrina asmens duomenų, tvarkomų nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, tvarkymo teisėtumą, **pagrįstumą ir proporcingumą**;“

6 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 12 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) susipažinti su **žvalgybos, kriminalinės žvalgybos ir kita** valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija, **dokumentais ir duomenimis**, ~~kuri~~ kuriais disponuoja žvalgybos institucija, jeigu toks susipažinimas yra būtinas žvalgybos kontrolieriaus pareigoms atlikti, ir ja naudotis, išskyrus informaciją, **dokumentus ir duomenis** apie įslaptintų žvalgybos pareigūnų ar žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybę ir iš užsienio partnerių gautą informaciją. **Šie ribojimai susipažinti su valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija, dokumentais ir duomenimis žvalgybos kontrolieriui netaikomi, kai tiriamas įslaptinto žvalgybos pareigūno ar žvalgybos slaptąjo bendradarbio pranešimas, kai jis tampa faktiniu pagrindu pradėti žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus, ir (ar) apie žvalgybos institucijos jo atžvilgiu atliktus ar atliekamus neteisėtus veiksmus ar žvalgybos pareigūnų priimtus neteisėtus sprendimus, taip pat kai iš užsienio partnerių gauta informacija, dokumentai ir duomenys tampa faktiniu pagrindu pradėti žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus.**“

2. Papildyti 12 straipsnį nauju 3 punktu:

„3) susipažinti su žvalgybos institucijų tvarkomose informacinėse sistemose kaupiama, saugoma ir (ar) tvarkoma informacija, dokumentais ir duomenimis, įskaitant valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančią informaciją, dokumentus ir duomenis, kurie būtini žvalgybos kontrolieriaus pareigoms atlikti, ir ja naudotis, išskyrus informaciją, dokumentus ir duomenis apie įslaptintų žvalgybos pareigūnų ar žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybę ir iš užsienio partnerių gautą informaciją, dokumentus ir duomenis. Ribojimai susipažinti su šia informacija, dokumentais ir duomenimis žvalgybos kontrolieriui netaikomi šio straipsnio 2 punkte nurodytais atvejais.“

3. Buvusį 3 punktą laikyti atitinkamai 4 punktu.

4. Pakeisti 12 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) 4) gauti **informaciją, dokumentus, duomenis ir jų kopijas** (įskaitant **informaciją, dokumentus ir duomenis**, kuriuose yra valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos, **dokumentų ir duomenų**), kurie yra būtini žvalgybos kontrolieriaus pareigoms atlikti, išskyrus informaciją, **dokumentus ir duomenis** apie įslaptintų žvalgybos pareigūnų ar žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybę ir iš užsienio partnerių gautą informaciją, **dokumentus ir duomenis**. **Ribojimai gauti informaciją, dokumentus ir duomenis žvalgybos kontrolieriui netaikomi šio straipsnio 2 punkte nurodytais atvejais.**“

5. Buvusį 4 punktą laikyti atitinkamai 5 punktu.

6. Pakeisti 12 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) 5) gauti **visus** žvalgybos institucijų vadovų ar jų įgaliotų pavaduotojų motyvuotus teikimus **ir juos pagrindžiančią informaciją, dokumentus ir duomenis** atlikti teismo

sankcionuojamus žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus **per žvalgybos kontrolieriaus nustatytą terminą;**

7. Buvusius 5, 6, 7, 8 ir 9 punktus laikyti atitinkamai 6, 7, 8, 9 ir 10 punktais.

8. Pakeisti 12 straipsnio 10 punktą ir jį išdėstyti taip:

„9) 10) Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 18 straipsnio nustatyta tvarka gauti motyvuotas apygardų teismų nutartis atlikti arba atsisakyti leisti atlikti teismo sankcionuojamus žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus. Lietuvos apeliacinio teismo nustatyta tvarka gauti susistemintą apibendrintą informaciją, dokumentus ir duomenis apie motyvuotas apygardų teismų nutartis atlikti arba atsisakyti leisti atlikti teismo sankcionuojamus žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus. Žvalgybos kontrolierius teismų nutarčių pagrįstumo ir teisėtumo nevertina;

9. Papildyti 12 straipsnį nauju 11 punktu:

„11) susipažinti su visais žvalgybos institucijų sprendimais pradėti žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus pagal Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro patvirtintas žvalgybos informacijos rinkimo užduotis per žvalgybos kontrolieriaus nustatytą terminą;

10. Papildyti 12 straipsnį nauju 12 punktu:

„12) susipažinti su visais žvalgybos institucijų sprendimais pradėti kriminalinės žvalgybos tyrimus per žvalgybos kontrolieriaus nustatytą terminą;

11. Buvusius 10 ir 11 punktus laikyti atitinkamai 13 ir 14 punktais.

7 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) skundas (pranešimas) tuo pačiu klausimu jau yra išnagrinėtas ar yra nagrinėjamas teisme, ar jį nagrinėja kitos kompetentingos valstybės institucijos ar įstaigos; Teismas gali žvalgybos kontrolierius pasitelkti kaip specialistus, remiantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 60 straipsnio 1 dalies nuostatomis.“

8 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Papildyti 25 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Įstaigos darbuotojai, žvalgybos kontrolieriaus sprendimu, padedantys žvalgybos kontrolieriui atlikti tyrimus ar patikrinimus, nagrinėti skundus ir pranešimus, turi teisę susipažinti su žvalgybos institucijų informacija, dokumentais ir duomenimis, reikalingais Lietuvos Respublikos žvalgybos kontrolierių stebėsenai, patikrinimams ar tyrimams atlikti bei skundams ir pranešimams nagrinėti.“

9 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 26 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Žvalgybos kontrolierių įstaigos struktūrą, jos uždavinius, funkcijas ir darbo organizavimą nustato Žvalgybos kontrolierių įstaigos vadovo tvirtinami Žvalgybos kontrolierių įstaigos nuostatai. Žvalgybos kontrolierių įstaigos struktūrą įsakymu tvirtina Žvalgybos kontrolierių įstaigos vadovas.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai: Giedrimas Jeglinskas, Arvydas Pocius, Vytautas Sinica, Viktorija Čmilytė-Nielsen, Paulius Visockas, Martynas Gedvilas, Laurynas Kasčiūnas, Juozas Olekas, Dainius Gaižauskas